

Notat

Besøgstider for pårørende på hospitalerne i Region Midtjylland

Baggrunden for dagsordenspunktet er henvendelsen i mail af 30. oktober 2013 fra Bente Nielsen og Jacob Isøe Klærke om, at der til møde i det rådgivende udvalg vedrørende hospitaler blev optaget en sag vedrørende besøgstider på hospitalerne. Regionsrådet drøftede sagen den 3. december 2013. En nem adgang til patienten i form af "friere besøgstid", blev af regionsrådet set som en god mulighed for, at de pårørende kan støtte og være en ressource for patienten. Regionsrådet aftalte, at man ville indhente erfaringer med den nuværende praksis fra hospitaler og personale, før man træf en beslutning vedrørende besøgstiderne.

Dato 24.04.2014
Søren Bisgaard-Frantzen Petersen
Tel. +45 7841 2037
Soeren.Petersen@stab.rm.dk

Journalnr. 1-30-11-06-V

Side 1

Regionsrådet fulgte forretningsudvalgets indstilling om, "at der arbejdes hen imod friere besøgstid på hospitalerne".

Dog er regionsrådet opmærksom på, at nogle afdelinger kan have behov for at have restriktioner i besøgstiden. Før regionsrådet træffer beslutning vedr. besøgstiderne, ønsker de, at der indhentes erfaringer med den nuværende praksis fra hospitaler og personale.

Hospitalerne er på den baggrund blevet bedt om at redegøre for, hvordan besøgstiderne generelt er indrettet, og hvordan besøgstiderne fungerer, både i forhold til tilbagemeldinger fra patienterne og personalets erfaringer. Derudover har hospitalerne begrundet, hvorfor der i nogle tilfælde er faglige og patienthensigtsmæssige hensyn, der inddrager den frie besøgstid.

Hospitalernes politik for besøgstider

Undersøgelsen af besøgstiderne tegner et billede af forholdsvis frie besøgstider på tværs af hospitalerne. Denne udvikling hænger fint sammen med intentionerne i Sundhedsplanen om, at sundhedsvæsenet skal indrettes på patientens præmisser, og at de pårørende er en vigtig ressource og skal inddrages mest muligt.

I forbindelse med besøgstiderne kan der være afdelingsspecifikke hensyn, som enten har medført helt frie besøgstider eller besøg, der

sker i faste tidsrum af hensyn til patienten.

Det er kendetegnende for hospitalerne, på nær Hospitalsenheden Vest, at de som udgangspunkt ikke ønsker besøg på sengestuerne mellem kl. 12-14, hvilket sker af hensyn til patienternes behov for hvile. Og at der heller ikke sker besøg om aftenen, efter et tidspunkt, der varierer fra kl. 20.30-22.00. I de tidsrum, hvor besøgstiden er begrænset, oplyser flere afdelinger, at der ved behov kan laves individuelle aftaler, så besøg alligevel kan lade sig gøre enten på sengestuen eller på fællesarealer. Det vurderes, at det er nemmere at lave individuelle aftaler, som udvider besøgstiden end aftaler som indskrænker besøgstiderne.

Hospitalsenheden Vest har frie besøgstider i dag- og aften timerne, under hensyntagen til medpatienter, patientens behov for hvile og personalets opgave på stuerne. Derudover er det fri besøgstid på Regionshospitalet Hammel Neurocenter, hvor pårørende opfordres til at tage kontakt til personalet inden besøget, så det kan koordineres og passes ind efter patientens individuelle rehabiliteringsplan.

På Livsstilscenter Brædstrup er patienterne velkomne til at have pårørende med sig under hele forløbet både nat og dag. Det benytter en del patienter og pårørende sig af. Er det et barn, der er indlagt, har forældrene fri besøgstid døgnet rundt.

Derudover er der også enkelte afdelinger på Hospitalsenhed Midt og Hospitalsenheden Horsens som har fri besøgstid døgnet rundt. Det gælder typisk intensiv og akutafdelingerne. På Aarhus Universitetshospital eksperimenterer enkelte afdelinger med meget frie besøgstider, hvor personalet løbende aftaler tiderne med patienterne. Dog har Aarhus Universitetshospital ikke nogen generel politik for besøgstider. Man er af den opfattelse, at besøgstiderne bedst reguleres af personalet i den enkelte afdeling, da man således kan tage individuelle hensyn til den enkelte patients behov.

En afdeling, hvor der typisk er begrænsninger i besøgstiden på tværs af hospitalerne er barselsafdelingen, hvor det i høj grad er de nybagte forældre, som er glade for ordningerne. Dette uddybes i afsnittet under begrundelser for begrænsninger i besøgstiderne.

Hospitalerne oplyser, at den historiske udvikling er gået fra at have begrænset besøgstider til at åbne mere og mere op. Fx har Hospitalsenheden Horsens senest i 2012 lempet besøgstiderne af hensyn til patienter og pårørende. Og fortæller, at deres politik i dag er:

"(...) at gæster altid er velkomne på hospitalet".

Derudover fortæller Hospitalsenhed Midt, at de er i færd med at indsamle data om patienter og pårørendes præferencer og behov som bl.a. skal danne udgangspunkt for en tilpasning af de gældende besøgstider. Det eksisterende udgangspunkt er, at besøgstiden skal være så fri som muligt, så besøg kan tilrettelægges, når det bedst passer patienter og pårørende.

Og endelig peger alle hospitaler på, at de i takt med at nybyggerierne medfører flere en- og tosengsstuer vil det under hensyntagen til patienternes situation, gøre det muligt at realisere frie besøgstider.

Personalet og patienternes oplevelser af besøgstiderne

Hospitalet oplyser, at der er tilfredshed med de eksisterende regler hos patienter, pårørende og personale. Reglerne betyder, at der på tværs af hospitalet i vid udstrækning er fri besøgstid, men samtidig også er nogle tidsrum, hvor patienterne er sikret ro, hvilket giver personalet mulighed for at tilrettelægge arbejdsgange mere hensigtsmæssigt, end hvis besøgstiden var helt fri.

Fx skriver Hospitalsenheden Horsens, at:

"Personalet giver udtryk for, at de meget lempelige besøgstider fungerer fint, så længe der af hensyn til patienterne holdes fast i middagshvilet midt på dagen. Middagspausen opfylder nemlig ikke kun et behov for hvile, men fungerer også på flersengsstuerne som en form for skemalagt pause fra snakken med medpatienter mv. Det er en mere stille stund med tid til fordybelse og eftertænkning, som der også kan være brug for, når man er patient på et hospital."

Dog nævner Hospitalsenheden Vest og Hospitalsenheden Horsens, som har de mest frie besøgstider, at der kan være ulemper forbundet med dem i få tilfælde. Det sker, at patienter kan opleve andre patienters pårørende som en belastning, fx i det tilfælde, at de pårørende er på besøg så godt som hele tiden, og der er tale om en flersengsstue. I den forbindelse forsøger personalet at være opmærksom på, og der findes en passende løsning.

Hospitalsenheden Vest fortæller endvidere, at deres fri besøgstid kan give anledning til problemer på 4-sengsstuer. Det gælder i forhold til medpatienternes behov for ro og hvile, personlige hygiejne og i spisesituationer. Endvidere kan der være behov for at bede pårørende om at vente på gangen i forbindelse med personalets arbejde på stuen. Det har i enkelte tilfælde givet anledning til utilfredshed fra de pårørendes side, idet det af hospitalets hjemmeside fremgår, at der er fri besøgstid.

Hospitalet skriver, at pårørende opfattes som en værdifuld ressource og støtte for patienterne. Aarhus Universitetshospital nævner fx, at der i forhold til svage patienter ofte er behov for, at der er pårørende til stede ved stuegang. Hvis patienten eksempelvis ikke er ved fuld bevidsthed, som følge af medicin, så er den pårørendes viden om patienten en væsentlig hjælp for sundhedspersonalet. Derudover kan det for patienter, der er fuldt orienterede, også være en fordel at have en pårørende med til samtaler med sundhedspersonalet, for at huske vigtige oplysninger og sikre en god overgang til hjemmet.

Begrundelser for at begrænse pårørendes muligheder for at besøge indlagte patienter

Hospitalet beskriver enslydende grunde for at begrænse besøgstiden. Den primære begrundelse er hensynet til patienterne, som behøver hvile. Begrundelsen hænger tæt sammen med det faktum, at mange patienter fortsat ligger på flersengsstuer og endnu ikke på enkeltstuer. I fremtiden og på enestuerne vil der blive mulighed for, at patienterne i højere grad selv får lov til at bestemme deres hviletid.

Derudover nævner både Hospitalsenheden Horsens, Regionshospitalet Randers og Hospitalsenheden Midt, at de på barselsafdelingen har mere restriktive besøgstider af hensyn til de nybagte familier. Afsnitslederen på Hospitalsenheden Horsens uddyber baggrunden:

"Det er meget kort tid, familien er indlagt, og de skal nå at lære barnet at kende, få hjælp til amning osv. Så vores indtryk er, at det betyder noget for familien, at der er nogle fastlagte rammer, som de kan melde ud til familie og venner"

Og personalet fra Regionshospitalet Randers og Hospitalsenheden Horsens oplever, at barselsfamilierne fortæller, at det er rart med besøgstider, som de kan foreligge deres gæster. På Barselsafsnittet i Horsens afviser man ikke familiemedlemmer, der kommer på besøg uden for 'åbningstiden', men det gør familierne selv.

Den sidste begrundelse for begrænsninger i besøgstiden er personalets mulighed for at tilrettelægge arbejdet hensigtsmæssigt. Fx så der umiddelbart efter besøgstidsophør om aftenen kan gøres klar til natten, hvor patienter eksempelvis kan have behov for smertestillende medicin, antibiotika, bækken, ny ble eller lignende. Det kan være opgaver som løses mest effektivt og hensigtsmæssigt når der ikke er pårørende (især til andre patienter) til stede.

Opsummerende skriver Aarhus Universitetshospital:

"For at sygehuspersonalet skal kunne give patienterne den bedst mulige behandling, er det dog også nødvendigt, at patienterne får ro på nogle tidspunkter af døgnet. Der er således et klart behov for, at besøgstiden reguleres i et vist omfang, og behovet er forskelligt efter patienternes tilstand og afdelingens fysik."

Fordele og ulemper i forhold til at udvide besøgstiderne

Flere hospitaler skriver, at når de igangværende hospitals- og afdelingsbyggerier er færdige vil de råde over flere ensengsstuer, som i højere grad vil gøre det muligt, at besøgstiderne tager udgangspunkt i den enkelte patients behov og ønsker.

Blandt fordelene ved udvidede besøgstider nævnes, at de er meget fleksible i forhold til patienter og pårørende, der måske kommer langvejs fra eller har skiftende arbejdstider. Dels giver frie besøgstider personalet gode muligheder for at inddrage både patient og pårørende i behandlingsforløbet og for at føre en tæt dialog undervejs.

En potentiel ulempe ved at indføre helt frie besøgstider er hensynet til patienterne, som har brug for hviletid/alenetid. Det er dog som tidligere nævnt en problemstilling, der i høj grad er knyttet sammen med flersengsstuerne.

En anden ulempe ved helt frie besøgstider er en stigende forventning blandt patienter og pårørende til personalet tilgængelighed, fx i forbindelse med afklaring af spørgsmål og overlevering af informationer på alle tidspunkter af døgnet.

Idéer til udvidelse af besøgstiden

Da Hammel Neurocenter modtager patienter fra hele landet og udlandet, gives der mulighed for "videobesøg" via Skype. Denne mulighed ønskes gjort tilgængelig for flere af patienterne på Hammel Neurocenter, hvor patientforløbene kan være langvarige og den geografiske afstand til pårørende stor.

Derudover nævner Hospitalsenheden Horsens afslutningsvist, at med en udvidelse af besøgstiden til eventuelt at være 'helt fri besøgstid' bliver forventningsafstemningen imellem patient, pårørende og personale helt central, så patientens behov for hviletid/alenetid fortsat tilgodeses.